דער בראַצלאַווער צו זיין סופר

.1

נתן, דאַוואַי היינט נישט טראַכטן.
האָסט שוין אַמאָל געזען אַזאַ וועלט
מיט אַזויפיל לויטערע פּראַכטן?
כ׳וועל דיר דערלאַנגען אַ פּראַסק,
אויב וועסט היינט אויסקוועטשן אַ געדאַנק.
קראַנק ביסטו היינט צו לעבן?
לעב מיט אַלע דיינע אברים
און אָטעם זון ווי אַ פליג.
לאָמיר נעמען גיין אויף קעריק,
לאָמיר אַוועקטראַכטן אונדזער גאַנץ פאַרמעגן,
און צעטרענצלען אונדזערע רעיונות אויף די וועגן.
לאָמיר ווערן הייליקע פויערימלעך,
מיט הייליקע קי אויף אַ הייליקער פּאַשע.
לאָמיר עסן קאַשע מיט מילך,
לאָמיר רויכערן שטינקענדיקע פּייקעס
און דערציילן בייקעס פון שרעטעלעך,
לאָמיר זינגען לידלעך —
דיי - דאַנע - דיי, דיי - דאַנע - דיי.
הוילע לידלעך אָן ווערטער,
דיי - דאַנע - דיי.

כ׳זע, ס׳איז שוין אויפגעגאַנגען אַ במאַרעלע
אויף דיין שטערן.

וועסט כאַפּן ביי מיר אַ פּליק אין פּרעסער,
טאָמער נעמסטו קלערן.
היינט וועסטו מוזן פאַרשליסן
דעם טראַכטער הינטער שלעסער.
היינט זיינען מיר זינגענדיקע תמ'עלעך
און מיר קענען קיין צוויי נישט ציילן.
איז כאַפּ זשע נאָר —
ווי וואונדערלעך דאָס איז,
איינס — אחד.
איינס און באַזונדער איינס
איז אַלץ אחד,
און נאָכאַמאָל און ווידעראַמאָל אחד.
הער נאָר ווי פּשוט,
ווי אַליין, ווי שיין, ווי טרויעריק־שיין,
איינס — אחד.

גרעזעלע זינג,
בינעלע זום,
גלעט די בלום,
וואָלקענדל רעגן,
פריש אויף די וועגן.
טרינק אַן די ערד.

נתן, באַלד פאַלט צו די נאַכט
לאָמיר שלאָפן אומגע'חלומ'ט און אומגעטראַכט
ווי די פויערימלעך.
לאָמיר היינט אַוועקלייגן די לייטער
און לאָמיר נישט הימלעווען,
זאָלן מלאכים קלעטערן
אַראָפּ און אַרויף, אַרויף און אַראָפּ.

לאָמיר כאַפּן אַ כראָפּ און אַ שנאָרך
און זיך אויפכאַפּן אַנטקעגן אַ צעפּלאָמטן מזרח
מיט דעם געזאַנג —
דיי - דאַנע - דיי, דיי - דאַנע - דיי.

ב'וועל דיר ברעכן אַ ביין
אויב וועסט דאָס ניגונ'דל נישט פאַרשטיין.
טאָמער וועסטו עפּעס דערלייגן, אַ וואָרט אָדער אפילו אַן אות,
ס'וועט מוזן זיין אַזוי פּשוט ווי דאָס —
דיי - דאַנע - דיי.

.2

פאַראַן אַזעלכע שטייגער לייט,
וואָס טראַכטן אַ יאָר מיט אַ מיטוואָך
און דער קאָפּ ווערט ביי זיי הייליק,
אָבער דער גאַנצער גוף בלייבט שטויב פון שטויבן.
זיי קוקן אַריין אין אַ ספר
און די אויגן גלאָצן באַלד אַרויף אויבן,
אָבער די פיסלעך מיט די הענטלעך
זיינען נאָך ביי זיי עפר ואפר,
און איבערן גאַרטל
און אונטער דעם צווישנשייד,
ווערט אַלץ טרף און טרפ'ער.
זיי לערנען זיך אויס שיינע ווערטער,
זיי זיינען עולה רגל צו די הייליקסטע ערטער.
נאָר זאָל קומען אַ נדבה בעטן אַ מענטש אַ פאַרשמאַכטער,
בלייבט זייער האַנט פאַרמאַכט
און ס'האַרץ פאַרמאַכטער.

דעם קאָפּ האָבן זיי מרחיק געווען פונם שכל,
און ס'אָרימע מוח'ל רודערט אַזש מיט די גלגלים,
נאָר ס'פּיצעגאַנטשיקל מענטשל ווערט פאַרפאַלן
אויף עולם ועד.

דערימאַך, זאָג איך דיר, נתן,
טראַכטן איז ווי נאָטן צו געזאַנגען,
און די געזאַנגען וואוינען אין לב.
זע, אַז ס'האַרץ זאָל טראַכטן לויטער,
וועט ממילא דער קאָפּ אויפהערן צו טשאַדן.
פיינט האָב איך דעם גוטן יידן,
דעם כלומר'שטן ידען,
וואָס פאַרטריפט די אותיות פון ספרים
מיט נעצער'דיקע טראַכטערייען.
נעם אַ ליכט און באַלייכט דעם בראשית,
ברא האָט באַשאַפן.
בראשית האָט באַשאַפן.
גוואַלט, נתן, וואָס איז דאָ שייך צו טראַכטן.
לאָמיר גיין באַזאַמען אין רעגנס און אין שנייען,
אין זונען און אין קעלטן.
און לאָמיר זינגען —
בראשית האָט באַשאַפן וועלטן.

.3

אָט ווי איך דערצייל דיר אַזוי האָט עס פּאַסירט.
כעלות, ווען איך האָב מיטן וואַלד שפּאַצירט.
זע איך ווי דער מאָרגן גייט אויף אינדערקרום
און די גאַנצע יצירה איז ברוגז'לעך-שטום.
די ביימער שטעלן זיך מיט די זייטשעמויכלם צו מיר.

די פייגל הערן מיין גוטמאָרגן און גיבן זיך נישט קיין ריר.
אַ העזל קוקט מיך אָן ווי אַ יידענע אַ מרשעת,
און דער טרונקוואַסער אין קוועלכל זאָגט מיר מיט בעס:
נחמן, מוחל, מאַך איבער מיר היינט נישט קיין ברכה.
און די בלומען לאָזן נעבעך אַרויס אַ פינצטערע געסראַכע.
און אַלץ וואָס איך טראַכט ווערט פאַרפּלאָנטערט
און פאַרצווייגט,
און אַלץ וואָס איך זאָג ווערט פאַרשטילט און פאַרשוויגט.
כאַפּ זשע, ליבערשט, די פיס אויף די פּלייצעס און טראָג זיך אָפּ.
נחמן, וואָס טויג עס, אַז די גאַנצע וועלט איז ברוגז.

ווייס איך דאָך, אַז די וועלט איז צו אַ מענטש געגליכן.
ווייל אַלץ וואָס וואַקסט און אַלץ וואָס פליט,
און אַלץ וואָס טוט קריכן וויל נעבעך זיין.
גיב איך זיך אַזוי אַ זאָג אויף קאַטאָוועס:
וואָס איז דען די וועלט?
אַן איינבילדעניש, אַ פאַרבלענדעניש.
אַ רגע'דיקע פאַרבייאיקייט,
אַן אויסגעטראַכטע נישטזייאיקייט.
און אַזויערנאָך האָב איך דער גאַנצער יצירה
דערלאַנגט אין דער זיבעטער ריפּ.
אַן אַלטער בוים האָט געטאָן אַ כליפּ.
ס'האָט מיר טאַקע גלייך פאַרקלעמט ביים האַרץ.
אָבער ס'איז געגאַנגען אַ גאַנג.
מיט אַ כוח אַ פאַרבאָרגענעם
האָט דער גאַנצער וואַלד גענומען זיין
און זיך מאָרגענען.
די ביימער האָבן צוריק אויסגעדרייט די פּנים'ער צו מיר.
די פייגל האָבן געטשוויטשערט.

דאָס העזל האָט זיך צעשמייכלט.
דער טרונקוואַסער אין קוועלכל האָט זיך געבעטן מיט האַרץ:
נחמן, מאַך אַ ברכה איבער מיר.
און די בלומען האָבן זיך געגעבן אַ צעבלי
ווי אין גאָרטן עדן.
אַ קראָ האָט זיך צעלאַכט ווי אַ קינד.
און דער גאַנצער ברוגז האָט געטאָן אַ פאַרשווינד.
און איך האָב ווייניקע לופט געשעפּט
און אַלץ האָט געלאַכט און אַלץ האָט געלעבט.
און ס׳האָט זיך צעטראָגן אַ פריידיקער געשריי.
ווער איז אַ פאַרבלענדעניש?
ווער איז נישטאָ.
מיר זיינען דאָ, דאָ, דאָ.

און אַט אַזוי האָט אַ ברוגז׳ע וועלט
זיך צעמאָרגנט, צעשטראַלט און צעהעלט.
און ס׳איז געוואָרן אַ קוויטשעריי,
אַ געשרייעריי, אַ טשוויטשעריי פון קולי־קולות.
מיר זיינען דאָדאָדאָ.
מיר זיינען דאָדאָדאָ.
אַז איך האָב זיך שוין אויך
אָוועקגעשטעלט אינמיטן וואַלד
און מיין קול האָט זיך ווי אַ שופר צעשאַלט.
וועלט, איך שווער דיר ביי דער מאָרגן־שעה,
וועלט, דו ביסט דאָ.

.4

כ׳האָב זיך דערהונגערט,
ביז צום טעם פון ברויט מיט פוטער
און גופיק טראַכטן.
כ׳בין געגאַנגען און מיין גוף איז געגאַנגען מיט מיר,
און ס׳איז נישט געווען קיין איין געדאַנק,
וואָס האָט נישט דורכגעשטראַלט מיין הויט־און־ביינער.
כ׳האָב געקלעטערט און מיינע פיס האָבן געקלעטערט מיט מיר,
און איטלעכע מחשבה האָט געגליט
מיט וואונדערלעכער וואַכיקייט.
און אַז ס׳איז צוגעפאַלן די נאַכט,
האָב איך זיך דערהונגערט ביז פיסנע ברויט
און געטראַכט האָב איך מיט פרייד
איינסיק אין דער פינצטערניש,
באַזונדערע איינסיקייטן וואָס שלעפערן איין,
און וואָס טאָמער זיינען זיי הייליק,
פאַרהייליקן זיי און פאַרדרימלען
פיס און הענט און קאָפּ.
און היינט האָב איך זיך אויפגעכאַפּט אַ הונגעריקער
און אויפן ניכטערן מאָגן האָב איך אָנגעהויבן
פון סאַמע גאָרנישט,
און דער טאָג איז אויך געוואַקסן
פון כמעט גאָרנישט, פון שוואַרץ און קוים־קוים בלוי.
און איך האָב מיינע טונקעלע גלידער
באַפוילן: יהי אור.

און מיר ביידע האָבן געקראָגן ליכטיקע פליגל,
איך און דער טאָג,
און ביידע זיינען מיר געוואָרן איינס
און ביידע האָבן מיר געדאַוונט אויפן קול —
ווי גוט זיינען דיינע געצעלטן.

.5

אַמאָל דוכט זיך מיר, כ׳האָב עס אַלץ אויף דער האַנט ,
און מיטאַמאָל גיט זיך עס אַ פאַרהויל און אַ פאַרמאַך.
פאַרשטייסט, נתן, מיר איז פלא גאָר אַ סך.
כ׳וויל דאָס מויל נישט צוזאַמענפירן מיטן אייגענעם אויער.
מיר וואַרפן אויף דעם בן אדם אַרויף אַ דרימלעניש.
מען ווייזט אים די ערד אונטן
און העט-אויבן אַ פאַרכטיק הימלעניש.
אָבער אינצווישן איז דאָך אויך עפּעס פאַראַן.
כ׳ווייס, מען רופט דאָס, דוכט זיך, לעבן.
ערגעץ גלוסט אַ פרוי און ס׳פריידיקט
פון ווארימער באַהעלטעניש דאָס אָפּ׳קול פון אַ מאַן.
נאָר טאָמער נעמט זיך עס אַזוי אין מיר וועבן,
באַפאַלט מיך אַ פחד און איך זאָג :
זעסט יענעם שקאָץ, יענעם געדאַנק,
שלאָג אים מכות רצח, יאָג אים, פאַרטרייב.

נתן, פאַרשרייב.

למשל, נעם דעם יצר טוב — אַ שיינער מחותן,
אַן אָנגעלייגטער גאַסט.
לעבט אויף גוטע קעסט, מיט אַן אויסגעפּאַשעט בייכל פון מצוות.
אָבער אַ צער איז מיר אויף דעם יצר פון שלעכטס.

פרומע אידעלעך טרייבן אים נעבעך האלדז און נאַקן.
ער פאַסט ביי זיי תעניתים.
ער חלש׳ט נאָך אַ לעפל וואַרעם געקעכץ.
און וואָס איז דען אויסן דער יצר־הרע ?
חדוה. באַשייד פון פרייד. טרייסט געיערט פון טרויער.
געוויין פון אַליין פאַרצווייט.
איינזאַמע דורות פון פאַרגיין
פאַרמערט אין אייביקן דויער.
וואָס איז ער דען נעבעך אויסן דער יצר־הרע ?
גוף. לייב.

נתן, פאַרשרייב.

ביינאַכט, אויב דו האָסט נאָך אַן אויער,
הערסטו ווי יעדער טויער פון אַלע ש״י וועלטן
וויינט מיט איין רוף :
גוף.
מיינסט, ס׳איז פאַראַן קנאַפּ געזאַנג אין אַזאַ בענקשאַפט ?
און דאָס איז דאָך ס׳ביסעלע תענוג, משטיינס געזאָגט,
צווישן הימל און ערד,
ביז מען לייגט שערבעלעך אויף די אויגן.
דאָס איז דאָך דער טייערער ניגון פון אַ האַרציקן מה יפית.
דו ווייסט גאַנץ גוט, ווי אויסגעמאָרעט מיין גוף איז,
נאָר ס׳וויינט מיר דאָס האַרץ פאַרן ביסל פאַרגענאַבעס.
יצר־הרע מיינט דאָך יחוד אין צוזאַמען —
וואונדערלעכער צו׳להכעים.
ס׳מיינט אַ געציטערט וואָרט,
פייער און פלאַמען אין גאָטס געפלעכט פון צוויי.
ס׳מיינט ווייב.

נתן, פאַרשרייב.

כ׳מיין ס׳איז ממש אַ מורא דאָס צו ברענגען אויף די ליפּן.
ס׳איז שפּעט ביינאַכט.
איך גיב דיר, נתן, מיינע רייד, מיטן אויער נישט צו כאַפּן.
ס׳קען נאָך, חלילה, ווערן אַ פאַרמיש.
נו, וועט מען שרייען, וויל ער אפשר,
מתיר זיין אַן אשת איש?
און וואָס מיין איך דען צו זאָגן?
ס׳רייסט מיר ס׳האַרץ אויפן יצר פון שלעכטס.
דאָס איז דאָך קראַפט, חשק, פאַרלאַנג,
כוח, געמעכץ,
און ס׳איז דאָך געזאַנג,
און ס׳איז דאָך געוויין און סוד פון שטאָם,
און דאָס איז דאָך תענוג און דאָס איז דאָך ליד.
און גליד-גליד פון הייליקן פלאָם
און דאָס ליכט פון אירם און זיינס וואָס ווערט איין.
נתן, ביסט נעבעך מיד, ס׳קלעפּן זיך דיר די אויגן.
שלאָפסט איין.
לאָמיך נישט איבער מיט מיינע רעיונות אַליין.
וואַך מיט מיר. פאַרבלייב.

נתן,
פאַרשרייב.